

moeten rangschikken. Er is in dit opzicht wel iets, maar nog lang niet genoeg gedaan. Ik wil met één voorbeeld besluiten.

De bekende brief aan pater Servatius komt het eerst voor bij Scriverius en in het eerste deel der Leidsche uitgave. Een tweede, vrij wat verschillend afschrift van dit schrijven, dat afgedrukt is in het derde deel van laatstgenoemd werk, zou, volgens de kantteekening, tot het jaar 1514 moeten gebracht worden. Reeds meer dan 100 jaren geleden, heeft Jortin (1), naar prof. Vischer verhaalt, uit deze beide den waren tekst zoeken vast te stellen. Men vindt het boven meermalen besprokene *iuveniliter* in beide; beide hebben veel overeenkomst met den brief aan Grunnius. Over het eten, slapen, enz. in Holland, over de scapuliergeschiedenis in Italie vindt men ongeveer hetzelfde. Slechts is het geheel meer uitgewerkt en gezuiverd: de *lenones* zijn weggelaten en de *matrona* is gebleven.

Enkele veranderingen zijn in den laatsten tekst aangebracht, die vermelding verdienen; het (slechte) Grieksch van den eersten is vervangen door goed Latijn. Daarboven heeft men enkele onjuistheden trachten te verbeteren: er staat *egressum* voor *ingressum*, en dit terwijl het stuk geschreven is ex arce *Hannensi* (elders terecht *Hammensi*) juxta Caletum (dat toen nog aan Engeland behoorde). Wanneer Erasmus dit schreef in 1514, kon hij toen zeggen, dat hij oud en grijs in zijn vaderland zou terugkeeren, terwijl hij nog slechts 47 jaar oud was?

Met Bilderdijk had hij, met veel anders, ook dit gemeen, dat hij steeds klaagde over ziekelijkheid, maar kon hij zich toen reeds oud en grijs noemen?

---

(1) *The life of Erasmus*. 2 voll. Lond. 1758—1760.